

Wanda Skoczylas

Instytut Rachunkowości
Uniwersytet Szczeciński

Weronika Dziadul

Absolwentka Uniwersytetu Szczecińskiego

Diagnoza zakresu ujawniania informacji niefinansowych przez przedsiębiorstwa polskie

---

Streszczenie

W diagnozie zakresu ujawniania informacji niefinansowych przez przedsiębiorstwa polskie przeprowadzono badania własne z wykorzystaniem założeń modelu V. Beattie, B. McInnesa i S. Fearnley. Badaniu poddano zawartość informacyjną podstawowego i najszerzej wykorzystywanego raportu narracyjnego, jakim jest sprawozdanie z działalności trzech spółek sektora spożywczego. Uzyskane wyniki odniesiono do wyników badań innych autorów w zakresie analizy treści zapoczątkowanych w praktyce przedsiębiorstw polskich raportów zintegrowanych oraz wybranych aspektów systematycznie prowadzonego badania SEG z wykorzystaniem GES Risk Rating®. Analiza studiów przypadków pozwoliła na pozytywną ocenę prezentowanych treści oraz w przypadku raportów zintegrowanych – zgodności z zasadami nadrzędnymi. Inny obraz rysuje się na podstawie badań SEG. Dominuje grupa spółek z niską oceną c, zwłaszcza w kwestiach raportowania dotyczących środowiska oraz odpowiedzialności społecznej. Podkreślenia wymaga systematycznie malejąca liczba spółek w tej grupie.

Słowa kluczowe: zrównoważony rozwój, raportowanie niefinansowe

Kody klasyfikacji JEL: G30, M14, M48

---

1. Wprowadzenie

Stosownie do ewolucji i dokonujących się dynamicznie zmian w sferze biznesu, będących wynikiem postępującej globalizacji działalności gospodarczej, narastającej konkurencji, szybkiego postępu technicznego oraz zmiany oczekiwań interesariuszy, równocześnie musi ewoluować i rozwijać się rachunkowość. Kierunek jej rozwoju wyznaczają takie megatrendy, jak: zrównoważony rozwój, ład korporacyjny oraz raportowanie zainteresowanym stronom¹. Rachunkowość w tych uwarunkowaniach w coraz szerszym zakresie powinna wspierać podejmujących decyzje strategiczne. Ilościowe informacje finansowe pochodzące z rachunkowości stanowią ciągle fundament procesu podejmowania decyzji. Powinny być one jednak zintegrowane z informacjami operacyjnymi, które mają kluczowe znaczenie w bieżącym zarządzaniu i są bardzo użyteczne w rangowaniu opcji strategicznych. Gdy uwzględni się przedstawione megatrendy, w tym zrównoważony rozwój, ważne staje się wykorzystanie zewnętrznego łańcucha tworzenia wartości, włączenie interesariuszy w projektowanie i realizację procesów biznesowych oraz raportowanie ich przebiegu².

Istotne dla osób wykonujących zawód księgowego, jako osób pracujących z informacjami oraz rozumiejących ich treść, jest jak najlepsze wykorzystanie zwiększającej się ich ilości w projektowaniu oraz wdrażaniu nowych procesów i procedur. Ze względu na fakt, że decyzje nie są podejmowane w próżni, ważna jest również informacja zwrotna z coraz to bardziej zróżnicowanego otoczenia, którą księgowi powinni objaśniać decydom. Umiejętnością księgowych jest też współudział w opisanii przyjętej opcji strategicznej zarządzania za pomocą kluczowych mierników sukcesu, aby można było ocenić jej skuteczność i efektywność. Rachunkowość w tym rozumieniu łączy siły rynkowe z decyzjami biznesowymi i ukierunkowuje organizację na przyszłość³.

Powiązanie zrównoważonego rozwoju oraz tworzenia teorii wartości dla interesariuszy⁴ determinuje znaczny postęp w rozwoju raportowania, którego funkcją jest kompleksowe zaspokojenie potrzeb użytkowników sprawozdań finansowych. Działania te prowadzą do powstania specyficznych dokumentów, które istotnie dopełniają informacje prezentowane

---

¹ W raporcie EY Megatrendy 2015 wymienione zostały następujące megatrendy: cyfrowa przyszłość (media społecznościowe, urządzenia mobilne, chmury obliczeniowe, big data i rosnący popyt na stały dostęp do informacji), rozwój przedsiębiorczości, będący coraz większą siłą napędową wzrostu gospodarczego, walka o talenty i specjalistów (będzie najważniejszym elementem globalnego rynku; obecnie 60 proc. miejsc pracy wymaga umiejętności, które ma zaledwie 20 proc. całej populacji), urbanizacja, wymagająca większych nakładów na infrastrukturę miejską, zwiększone zapotrzebowanie na surowce i zasoby naturalne, ochrona zdrowia. U. Lesman, *Megatrendy, które zmienią świat*, <http://www.rp.pl/artukul/1195049-Megatrendy--ktore-zmienia-swiat.html>, dostęp 12.11.2017.

² S.S. Smith, *Accounting: Evolving for an Integrated Future*, „Journal of Accounting, Finance & Management Strategy” 2015, vol. 10, nr 1, s. 1–2.

³ Ibidem, s. 1.

⁴ W. Skoczylas, *Pomiędzy Shareholder Value a Stakeholder Value*, w: *Strategie i determinanty wzrostu wartości przedsiębiorstwa*, red. E. Urbańczyk, „Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego nr 685, Finanse, Rynki Finansowe, Ubezpieczenia” 2011, nr 46, s. 199–208.

w sprawozdaniu finansowym. Do tych form zaliczyć można m.in. sprawozdanie z działalności przedsiębiorstwa jako podstawowy element raportu rocznego, raporty CSR, raporty zintegrowane czy wyniki cyklicznych badań. Wobec braku szczegółowych regulacji, tak jak to ma miejsce w zakresie sprawozdania finansowego, dotyczących zawartości informacyjnej oraz ciągłej ewolucji treści i formy raportów, istnieje szerokie pole manewru przy ich sporządzaniu. Tym samym występuje potrzeba oceny zakresu rzeczywiście ujawnianych informacji, z punktu widzenia potrzeb interesariuszy. Identyfikacja, a następnie zmniejszenie luki informacyjnej przyczyniają się do: zwiększenia zaufania do biznesu, wzrostu wartości przedsiębiorstw, głównie w wyniku maksymalizacji czynników niematerialnych, podejmowania lepszych decyzji inwestycyjnych, a więc takich, które umożliwiają realizację wiązki celów finansowych i niefinansowych interesariuszy oraz minimalizacji ryzyka inwestycyjnego.

Celem artykułu było badanie rzeczywistej zawartości sprawozdania z działalności jednostki jako podstawowego źródła informacji niefinansowych i tym samym wywiązywania się przez organizacje z obowiązku informowania interesariuszy, a także porównawcza jej ocena na tle alternatywnych, a stosowanych obecnie form raportowania, tj. raportów zintegrowanych czy systematycznie prowadzonego badania SEG z wykorzystaniem GES Risk Rating®.

W realizacji tak sformułowanego celu wykorzystano metodę krytycznej analizy literatury i obowiązujących aktów prawnych, metodę analizy i syntezy, analizy porównawczej oraz metodę analizy treści, w tym założenia modelu V. Beattie, B. McInnesa i S. Fearnley.

2. Od sprawozdania z działalności do raportu zintegrowanego

Sprawozdanie z działalności jest raportem narracyjnym, w którym prezentowane są uwarunkowania sytuacji finansowej przedsiębiorstwa, osiągnięte wyniki finansowe i generowane przepływy pieniężne oraz wyjaśniane jego cele i strategia ich realizacji. Jest rutynowym źródłem informacji w ocenie perspektyw jednostki i ogólnego ryzyka, a także sukcesów w zakresie realizacji strategii w osiągnięciu przyjętych celów. Tym samym jest ważnym elementem komunikacji przedsiębiorstw z rynkiem kapitałowym, uzupełniającym informację prezentowaną w sprawozdaniu finansowym⁵.

Zgodnie z treścią wytycznych RMSR, można wyróżnić trzy podstawowe cele sprawozdania z działalności⁶:

- 1) zapewnienie użytkownikom sprawozdań finansowych informacji dotyczącej pozytywnych i negatywnych zdarzeń zaistniałych w przeszłości, ich przyczyn i implikacji dla przyszłości,

⁵ IFRS Practice Statement, *Management Commentary. A framework for presentation*, IFRS, December 2010, s. 8.

⁶ Ibidem, s. 9.

- 2) uzupełnienie sprawozdania finansowego o informacje o zasobach jednostki i roszczeniach wobec podmiotu oraz jego zasobów, a także transakcji i innych zdarzeń, które je zmieniają,
- 3) wyjaśnienie głównych trendów i czynników, które mogą mieć wpływ na przyszłe wyniki jednostki, jej pozycję i rozwój, wobec czego sprawozdanie odzwierciedla nie tylko teraźniejszość, ale także przeszłość i przyszłość.

W krajowym standardzie, ściśle poświęconym sprawozdaniu z działalności, zawarte zostały podobne cele⁷. Komitet podkreśla, że zawarte w tym dokumencie informacje mają charakter uzupełniający i dodatkowy. Wskazuje również, iż sprawozdanie to powinno „co najmniej omawiać i oceniać działalność, wyniki oraz sytuację jednostki wraz ze wskazaniem istotnych czynników ryzyka”⁸; nakłada także na przedsiębiorstwa obowiązek komunikowania o przewidywanym rozwoju. Standard gwarantuje, że przedstawione w tym dokumencie informacje wpływają na lepsze zrozumienie jednostki i zminimalizowanie ryzyka wówczas, gdy będą one odpowiednio wyważone i bezstronne.

Dotychczasowe rozważania pozwoliły zauważyć, że sprawozdanie z działalności w stosunku do sprawozdania finansowego, cechuje się wieloaspektowym i szerokim zakresem informacyjnym. Obecnie⁹ zaspokaja ono potrzeby zarówno zarządu jednostki, jak i jej otoczenia w zakresie informowania o¹⁰:

- 1) zdarzeniach istotnie wpływających na działalność jednostki, jakie nastąpiły w roku obrotowym, a także po jego zakończeniu, do dnia zatwierdzenia sprawozdania finansowego;
- 2) przewidywanym rozwoju jednostki;
- 3) ważniejszych osiągnięciach w dziedzinie badań i rozwoju;
- 4) aktualnej i przewidywanej sytuacji finansowej;
- 5) udziałach własnych, w tym: a) przyczynie nabycia udziałów własnych dokonanego w roku obrotowym, b) liczbie i wartości nominalnej nabytych oraz zbytych w roku obrotowym udziałów, a w przypadku braku wartości nominalnej – ich wartości księgowej, jak też części kapitału podstawowego, którą te udziały reprezentują, c) w przypadku nabycia lub zbycia odpłatnego – równowartości tych udziałów, d) liczbie i wartości nominalnej wszystkich udziałów nabytych i zatrzymanych, a w razie braku wartości nominalnej – wartości księgowej, jak również części kapitału podstawowego, którą te udziały reprezentują;
- 6) posiadanych przez jednostkę oddziałach (zakładach);
- 7) instrumentach finansowych w zakresie: a) ryzyka: zmiany cen, kredytowego, istotnych zakłóceń przepływów środków pieniężnych oraz utraty płynności finansowej, na jakie narażona jest jednostka, b) przyjętych przez jednostkę celach i metodach zarządzania

---

⁷ Pkt. 4.1–4.2, Załącznik do uchwały nr 6/2014 Komitetu Standardów Rachunkowości z dnia 15.04.2014 r. w sprawie przyjęcia Krajowego Standardu Rachunkowości nr 9 „Sprawozdanie z działalności”.

⁸ Ibidem, pkt 4.1.

⁹ Ewolucja treści tego sprawozdania została opisana w pracy: J. Krasodomska, *Informacja niefinansowa w sprawozdawczości spółek*, Wydawnictwo UE w Krakowie, Kraków 2014, s. 137–156.

¹⁰ Art. 49.2 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości, tekst jednolity Dz.U. z 2017 r., poz. 2342.

ryzykiem finansowym, łącznie z metodami zabezpieczenia istotnych rodzajów planowanych transakcji, dla których stosowana jest rachunkowość zabezpieczeń.

Od 2017 r. stosownie do ustaleń zawartych w Dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/95/UE z dnia 22 października 2014 r. rozszerzona została treść sprawozdania z działalności¹¹. Podmioty zdefiniowane w art. 49b 1 ustawy o rachunkowości, jako odrębną część sprawozdania z działalności składają oświadczenie¹², obejmujące co najmniej¹³:

- 1) zwięzły opis modelu biznesowego jednostki;
- 2) kluczowe niefinansowe wskaźniki efektywności związane z działalnością jednostki;
- 3) opis polityk stosowanych przez jednostkę w odniesieniu do zagadnień społecznych, pracowniczych, środowiska naturalnego, poszanowania praw człowieka oraz przeciwdziałania korupcji, a także opis rezultatów stosowania tych polityk; a w przypadku ich niestosowania podanie powodów tego stanu (zasada *comply or explain*);
- 4) opis procedur należytej staranności – jeżeli jednostka je stosuje w ramach polityk, o których mowa w pkt 3;
- 5) opis istotnych ryzyk związanych z działalnością jednostki mogących wywierać niekorzystny wpływ na zagadnienia, o których mowa w pkt. 3, w tym ryzyk związanych z produktami jednostki lub jej relacjami z otoczeniem zewnętrznym, w tym z kontrahentami, a także opis zarządzania tymi ryzykami.

Ustawa o rachunkowości stanowi również, że sprawozdanie z działalności powinno zawierać wskaźniki finansowe i niefinansowe, które mają istotne znaczenie dla oceny sytuacji jednostki. Szczególnie ważne są tutaj informacje odnoszące się do zagadnień związanych ze środowiskiem naturalnym, zatrudnieniem czy uzupełniających wyjaśnień do zamieszczonych w sprawozdaniu finansowym kwot¹⁴. Emitenci, których papiery wartościowe zostały dopuszczone do obrotu na jednym z rynków regulowanych Europejskiego Obszaru Gospodarczego, w odrębnej części sprawozdania z działalności ujmują oświadczenie o stosowaniu ładu korporacyjnego, którego zakres określają przepisy¹⁵.

W tym wypadku zintegrowane zostają więc informacje wynikające i niewynikające bezpośrednio z ksiąg rachunkowych. Specyfika sprawozdania z działalności pozwoliła wyodrębnić trzy podstawowe jego cechy: subiektywne podejście do przekazywanych informacji (zasada *through the eyes of management*), ujęcie analityczne i orientacja na przyszłość¹⁶. Sprawozdanie z działalności zawiera niezwykle cenne w procesie decyzyjnym informacje

¹¹ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/95/UE z dnia 22 października 2014, Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej 15.11.2014, L 330/1

¹² Alternatywnym rozwiązaniem jest sporządzenie sprawozdania na temat informacji niefinansowych jako odrębnego dokumentu. Wówczas w sprawozdaniu z działalności należy jedynie poinformować o wyborze tej możliwości, art. 49b pkt. 9 ustawy o rachunkowości.

¹³ Ibidem, art. 49b 2.

¹⁴ Ibidem, art. 49, ust. 3.

¹⁵ Ibidem, art. 49.2.a.

¹⁶ P. Mućko, S. Hońko, *Sprawozdanie z działalności – raport z pogranicza rachunkowości*, „Rachunkowość” 2013, nr 10, s. 4–5.

dotyczące przyszłości. Nie należy jednak mylić ich prospektywnego charakteru z prognozowaniem przyszłego kształtu jednostki, bowiem oznacza on również wskazanie celu i metod jego realizacji, z uwzględnieniem między innymi przyszłych wyników finansowych¹⁷.

W ustawie o rachunkowości brakuje dokładniejszych regulacji dotyczących zawartości informacyjnej, tak jak to ma miejsce w zakresie sprawozdawczości finansowej. W Krajowym Standardzie Rachunkowości nr 9 wielokrotnie podkreśla się, że układ informacji, zamieszczanych w sprawozdaniu z działalności, jest dobrowolnie przez przedsiębiorstwa dostosowywany. Zależy on przede wszystkim od charakteru i specyfiki prowadzonej przez tę jednostkę działalności. Standard zawiera tylko zestaw pożądanych cech, zawartości i układu sprawozdania z działalności, a także wytyczne odnoszące się do jego sporządzenia i prezentacji. Wskazówki przedstawiają założenia formalne tabel i wykresów czy elementów odpowiedzialnych za ułatwienie orientacji w dokumencie poprzez stosowanie na przykład rozdziałów i spisu treści¹⁸. Ważna jest porównywalność z poprzednimi okresami, dająca również pogląd na przewidywany rozwój jednostki, przejrzystość (jasność, jednoznaczność) i spójność.

Występujące megatrendy, a w tym coraz szersza akceptacja zasad zrównoważonego rozwoju w zarządzaniu przedsiębiorstwami, stymulują dalsze modyfikacje w zakresie raportowania niefinansowego. Zintegrowane sprawozdanie, jako najwyższa forma raportu, jest zwięzłym komunikatem o tym, jak strategia organizacji, zarządzanie, wyniki i perspektywy organizacji w kontekście jej otoczenia zewnętrznego prowadzą do tworzenia wartości w krótkich, średnich i długich terminach¹⁹. Połączenie myślenia zintegrowanego oraz sprawozdawczości, umożliwiające efektywną alokację kapitału i zapewniające stabilność finansową i ciągłość działania ma na celu:

- 1) poprawę jakości informacji dostępnych dla dawców kapitału finansowego, umożliwiających jego efektywną alokację²⁰;
- 2) promocję bardziej spójnego i efektywnego podejścia do sprawozdawczości korporacyjnej, które, wykorzystując różne sprawozdania, komunikuje interesariuszom pełną listę czynników, które łącznie wpływają na zdolność organizacji do tworzenia wartości w czasie;
- 3) zwiększenie odpowiedzialności i poprawę zarządzania kapitałami (finansowym, produkcyjnym, intelektualnym, ludzkim, społecznym i relacyjnym oraz naturalnym) oraz promowanie zrozumienia ich współzależności;
- 4) wsparcie zintegrowanego myślenia, podejmowania decyzji i działania koncentrującego się na tworzeniu wartości w krótkim, średnim i długim terminie.

Przy sporządzaniu zintegrowanego raportu należy przestrzegać takich zasad, jak²¹:

¹⁷ P. Mućko, *Atrybuty sprawozdania z działalności na tle sprawozdania finansowego*, „Zeszyty Teoretyczne Rachunkowości” 2012, nr 66, s. 147–148.

¹⁸ Pkt. 5.11–5.13, Krajowy Standard Rachunkowości nr 9..., op.cit.

¹⁹ The International Framework, pkt 1.1, s. 7, <http://integratedreporting.org/wp-content/uploads/2013/12/13-12-08-THE-INTERNATIONAL-IR-FRAMEWORK-2-1.pdf>, dostęp 17.11.2017.

²⁰ Ibidem, s. 2.

²¹ Ibidem, s. 5.

- orientacja strategiczna i ukierunkowanie na przyszłość, co powinno zapewnić wgląd w strategię organizacji i w jej wpływ na zdolność organizacji do tworzenia wartości w perspektywie krótko-, średnio- i długoterminowej oraz na wartość kapitałów,
- spójność informacji, odzwierciedlająca całościowy obraz połączenia, wzajemnych powiązań oraz zależności między czynnikami, które wpływają na zdolność organizacji do tworzenia wartości w czasie,
- relacje z interesariuszami, zapewniające wgląd w charakter i jakość relacji organizacji z kluczowymi interesariuszami, w tym w jaki sposób i w jakim stopniu organizacja rozumie, bierze pod uwagę i odpowiada na ich uzasadnione potrzeby i interesy,
- istotność, a więc ujawnianie informacji o sprawach, które mają zasadniczy wpływ na zdolność organizacji do tworzenia wartości w krótkim, średnim i długim okresie,
- zwięzłość,
- wiarygodność i kompletność, co wiąże się z uwzględnieniem wszystkich istotnych kwestii, zarówno pozytywnych, jak i negatywnych w zrównoważony sposób i bez istotnego błędu,
- spójność i porównywalność w czasie oraz z innymi podmiotami w zakresie, w jakim jest to istotne do przedstawienia zdolności organizacji do tworzenia wartości w czasie.

W przypadku raportu zintegrowanego, podobnie jak to uczyniono w zakresie sprawozdania z działalności, nie została jednoznacznie zdefiniowana jego forma i układ. Określono jedynie zakres prezentowanych zagadnień wzajemnie powiązanych i niewykluczających się. Zostały one wylistowane poniżej²².

1. Prezentacja organizacji i środowiska zewnętrznego: Co robi organizacja i jakie są uwarunkowania jej działalności?
2. Zarządzanie: W jaki sposób przyjęte rozwiązania organizacyjne w obszarze zarządzania wspierają zdolności przedsiębiorstwa do tworzenia wartości w krótkim, średnim i długim okresie?
3. Model biznesowy: Jaki jest model biznesowy organizacji?
4. Zagrożenia i szanse: Jakie są specyficzne zagrożenia i szanse, które wpływają na zdolność organizacji do tworzenia wartości w perspektywie krótko-, średnio- i długoterminowej oraz w jaki sposób organizacja zarządza nimi?
5. Strategia i alokacja zasobów: Gdzie organizacja chce się udać i jak zamierza się tam dostać?
6. Wydajność: W jakim stopniu organizacja osiąga swoje cele strategiczne i jaki mają one wpływ na wartość kapitałów?
7. Perspektywy: Jakie wyzwania i zdarzenia może napotkać organizacja, realizując swoją strategię, oraz jakie są potencjalne implikacje dla jej modelu biznesowego i przyszłych wyników?
8. Podstawa prezentacji: W jaki sposób organizacja określa, co należy uwzględnić w zintegrowanym raporcie i w jaki sposób jest to kwantyfikowane lub oceniane?

---

²² Ibidem, s. 5.

Z przedstawionych względów zasadne jest badanie rzeczywistej zawartości sprawozdania z działalności jednostki i tym samym wywiązywania się z obowiązku informowania interesariuszy.

3. Założenia metodyczne analizy zakresu ujawniania informacji niefinansowych

Podstawowym celem przeprowadzonego badania była analiza treści publikowanych przez znaczną grupę podmiotów zobowiązanych do sporządzania sprawozdań z działalności z punktu widzenia potrzeb informacyjnych głównych interesariuszy²³. Ze względu to, iż rozszerzenie zakresu ujawnień wynikających z Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/95/UE obowiązywać będzie od 2017 r., przedmiotem badań uczyniono sprawozdanie z działalności w dotychczas obowiązującym kształcie. Do badania ujawnień informacyjnych w raportach rocznych polskich spółek zostały wykorzystane sprawozdania z działalności spółek AMBRA S.A.²⁴, INDYKPOL S.A.²⁵ oraz SEKO S.A.²⁶. Przed przystąpieniem do głównej analizy spółki zostały podzielone i zbadane pod kątem ilości jednostek informacji. W badaniach wzorcowych za jednostkę informacji uważa się część zdania, która po podzieleniu na takie jednostki jest przypisywana określonej w tabeli kategorii²⁷. Głównym problemem podczas przyporządkowywania informacji jest ich „nakładanie się”, wobec czego należy dokonać wyboru najbardziej odpowiedniej kategorii. Do analizy sprawozdań z działalności wybrano 5 spośród 9 kategorii informacji przedstawionych w badaniu V. Beattie, B. McInnesa oraz S. Fearnley²⁸ (por. tabela 3), które również były podstawą oceny zawartości informacyjnej sprawozdań z działalności prowadzonych przez P. Mućko.

W pierwszym etapie badania dokonano analizy treści sprawozdań z działalności, a otrzymane wyniki przyporządkowano do poszczególnych kategorii. W drugim etapie dokonano zestawienia otrzymanych wyników oraz przeprowadzono interpretację uzyskanych rezultatów. W celu większego uogólnienia wniosków odnośnie do diagnozy zakresu raportowania niefinansowego wyniki przeprowadzonego badania własnego odniesiono do wyników badań innych autorów.

²³ E. Walińska, J. Gad, *Kluczowe narzędzia raportowania korporacyjnego w praktyce polskiego rynku kapitałowego – analiza przypadków*, „Zeszyty Teoretyczne Rachunkowości” 2017, t. 92(148), s. 207–226.

²⁴ Skonsolidowany raport roczny obejmujący okres od 1 lipca 2014 r. do 30 czerwca 2015 r. sporządzony według Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej, www.ambra.com.pl, dostęp 14.02.2017.

²⁵ Sprawozdanie Zarządu Spółki z działalności Indykpol S.A. w 2014 roku, www.indykpol.pl, dostęp 14.02.2017.

²⁶ Sprawozdanie Zarządu z Działalności Spółki SEKO S.A. w 2014 r., www.sekosa.pl, dostęp 14.02.2017.

²⁷ V. Beattie, B. McInnes, S. Fearnley, *Narrative Reporting by Listed UK Companies: A Comparative Within-Sector Topic Analysis*, University of Stirling, Stirling 2002, s. 10.

²⁸ *Ibidem*, s. 31–33.

4. Wyniki przeprowadzonego badania treści sprawozdania z działalności

Podstawowe dane dotyczące próby badawczej, a więc pełne nazwy przedsiębiorstw, ich symbole zastosowane w badaniu, kapitalizację rynkową, według której dokonywano wyboru, a także całkowitą liczbę jednostek informacji wyodrębnionych z całego sprawozdania z działalności zestawiono w tabeli 1.

Tabela 1. Podstawowe informacje o próbie badawczej

Nazwa spółki	Symbol	Kapitalizacja rynkowa (w mln zł)	Liczba jednostek informacji
AMBRA S.A.	AMB	181,49	156
INDYKPOL S.A.	IND	259,18	317
SEKO S.A.	SEK	32,39	188

Źródło: opracowanie własne.

Wstępna analiza pozwoliła wyodrębnić z trzech sprawozdań zarządu w sumie 661 jednostek informacji, z czego najwięcej informacji w badanym okresie ujawniła spółka Indykpol S.A., natomiast najmniej informacji ujawniła spółka Ambra S.A. Analiza regresji potwierdziła tezę sformułowaną w badaniach wzorcowych, że większe spółki publikują większą liczbę informacji (tabela 2).

Tabela 2. Analiza regresji kapitalizacji rynkowej spółek i liczby jednostek informacji

Statystyka	Badane spółki	Badanie P. Mućko	Badanie V. Beattie, B. McInnesa, S. Fearnley
R ²	0,394	0,361	0,692
Istotność F	56%	5%	1%

Źródło: opracowanie własne oraz P. Mućko, *Koncepcja zmian w sprawozdawczości finansowej spółek publicznych*, Wydawnictwo Naukowe US, Szczecin 2008, s. 165.

Otrzymany w tym badaniu wskaźnik istotności jest niski. Przyczyną tego jest fakt, że badano trzy spółki, co stanowi zbyt małą próbę, aby omawiany model był istotny. Niemniej jednak można stwierdzić, że w analizowanych przykładach istnieje tendencja do potwierdzenia przyjętej w badaniach wzorcowych tezy o ilości ujawnianych informacji w stosunku do wielkości spółki.

Badanie pozwoliło wyodrębnić poszczególne jednostki informacji oraz przydzielić je do określonej kategorii. Szczegółowy podział tych jednostek został zaprezentowany w tabeli 3.

Przeprowadzona analiza zawartości informacyjnej wykazała, że największy procent ujawnień (34,62%) stanowi grupa NOT. Kategoria ta nie została pierwotnie wyszczególniona w Raporcie Jenkinsa. Dodana została w brytyjskiej wersji badań. Zakres tematyczny tej grupy obejmuje takie obszary, jak: środowisko naturalne, środowisko biznesowe, pracownicy, klienci,

dostawcy, podziękowania dla interesariuszy, odwołania do innych części raportu oraz wszelkie zmiany w polityce i regulacjach. W obrębie tej kategorii można zauważyć, że stosunkowo najwięcej ujawnień dotyczy środowiska naturalnego (NOT-ENV), a następnie pracowników (NOT-EMP) i odwołania do innych części raportu (NOT-OTHLINK).

Tabela 3. Szczegółowy wykaz liczby informacji w sprawozdaniach z działalności spółek sektora przemysłu spożywczego (liczba jednostek informacji w poszczególnych kategoriach)

Kod	AMB	IND	SEK	Suma	Procentowy udział w kategorii	Procentowy udział informacji w ogólnej liczbie
Analiza danych finansowych i niefinansowych przeprowadzona przez zarząd jednostki						
Powody zmian w sytuacji finansowej (MA1)						
Akceptacja przez rynek MA-MKT	0	2	1	3	7,14	1,28
Wskaźniki MA-RAT	4	0	2	6	14,29	2,56
Rentowność MA-PROF	2	0	0	2	4,76	0,85
Pozycja finansowa MA-FPOS	0	0	9	9	21,43	3,85
Płynność finansowa MA-LIQ	0	0	2	2	4,76	0,85
Inne MA-OTH	3	3	0	6	14,29	2,56
Identyfikacja oraz wpływ nietypowych lub jednorazowych zdarzeń i transakcji MA-UNU	0	1	2	3	7,14	1,28
Identyfikacja przeszłych rezultatów kluczowych trendów (MA2)						
Społecznych MA-SOC	0	5	0	5	11,90	2,14
Techologicznych MA-TECH	0	2	0	2	4,76	0,85
Politycznych MA-POL	0	4	0	4	9,52	1,71
Makroekonomicznych MA-MAC	0	0	0	0	0,00	0,00
Razem MA1+MA2	9	17	16	42	100	17,95
Informacje prognostyczne						
Szanse i zagrożenia, w tym wynikające z kluczowych trendów						
Natura i przyczyna każdej szansy FL-OPP	1	0	2	3	4,69	1,28
Natura i przyczyna każdego ryzyka FL-RISK	1	1	26	28	43,75	11,97
Wpływ na przyszłe zyski i przepływy pieniężne z działalności podstawowej FL-EFF	1	0	7	8	12,50	3,42
Działania i plany niezbędne do spełnienia głównych celów i strategii biznesowej FL-PLAN	4	9	3	16	25,00	6,84
Kluczowe czynniki wewnętrzne niezbędne według zarządu FL-FACINT	0	1	2	3	4,69	1,28
Kluczowe czynniki zewnętrzne niezbędne według zarządu FL-FACEXT	2	4	0	6	9,38	2,56
Razem FL	9	15	40	64	100	27,35
Główne cele i strategia						
Główne cele i ich ilościowe określenie, jeżeli jest to możliwe BOS-OBJ	0	0	2	2	11,11	0,85

Kod	AMB	IND	SEK	Suma	Procentowy udział w kategorii	Procentowy udział informacji w ogólnej liczbie
Podstawowe strategie osiągnięcia celów BOS-STRAT	6	1	9	16	88,89	6,84
Razem BOS	6	1	11	18	100	7,69
Otoczenie przedsiębiorstwa						
Siła przetargowa dostawców • identyfikacja głównych typów surowców i ich dostawców • dla każdego rodzaju, dostępność dostaw miary siły przetargowej, na przykład ostatnie zmiany cen IS-SUP	0	7	1	8	27,59	3,42
Siła przetargowa klientów • ich stopień rozproszenia i miary koncentracji • identyfikacja kluczowych klientów miary siły przetargowej, na przykład ostatnie zmiany cen IS-CUS	0	14	5	19	65,52	8,12
Pozycja konkurencji w branży • stopień rozproszenia i identyfikacja głównych konkurentów • pomiary natężenia konkurencji na przykład zmiany cen względnych, rotacja klientów IS-COMP	0	2	0	2	6,90	0,85
Razem IS	0	23	6	29	100,00	12,39
Pozycje nieumieszczone w Raporcie Jenkinsa						
Środowisko naturalne NOT-ENV	0	28	0	28	34,57	11,97
Środowisko biznesowe i społeczność lokalna NOT-COM	0	5	0	5	6,17	2,14
Pracownicy NOT-EMP	0	14	3	17	20,99	7,26
Klienci NOT-CUS	0	12	0	12	14,81	5,13
Dostawcy NOT-SUP	0	3	2	5	6,17	2,14
Odwołania do innych części raportu NOT-OTHLINK	9	1	4	14	17,28	5,98
Razem NOT	9	63	9	81	100,00	34,62
Suma	33	119	82	234		100,00

Źródło: opracowanie własne.

Podkategorie NOT-COM i NOT-SUP, które dotyczą środowiska biznesowego i społeczności lokalnej oraz dostawców, stanowią najmniejszą wartość, czyli 6% ujawnień w tej kategorii.

Należy nadmienić, że przyczyną tak wysokiego wyniku jest duża ilość informacji udzielona przez spółkę Indykpol S.A., która często poruszała w swoim sprawozdaniu z działalności kwestie chowu zwierząt i utylizacji odpadów. Ujawnienia tej spółki stanowią 78% łącznej liczby jednostek w tej kategorii, natomiast pozostałe dwie zaledwie 11% informacji.

Kolejną kategorią, w której wyszczególniono najwięcej ujawnień (27,35%) są informacje prognostyczne (FL). W tej kategorii najwięcej ujawnień wyszczególniono w podkategorii

FL-RISK, która identyfikuje naturę i przyczyny ryzyka rozpoznanego przez zarząd spółki. Specyfika polskich sprawozdań z działalności oraz wymogów regulacyjnych do sporządzania tych dokumentów jasno nakreśla niezbędność informowania interesariuszy o istniejącym ryzyku i podjętych środkach zaradczych. Wobec czego wysoki współczynnik świadczy o tym, że jednostki starają się informować o ewentualnych problemach, które mogą oddziaływać na wyniki jednostki w przyszłości, oraz o ich wpływie na przyszłe zyski i przepływy pieniężne. W sprawozdaniu z działalności przedstawiano też często działania i plany niezbędne do spełnienia głównych celów i strategii biznesowej (FL-PLAN).

Badane przedsiębiorstwa nie wykazywały tendencji do przedstawiania informacji na temat istniejących szans (FL-OPP) oraz kluczowych czynników sukcesu (FL-FACINT, FL-FACEXT), które stanowią ważną informację dla przyszłych inwestorów, bowiem informują o czynnikach przewagi konkurencyjnej i przyszłego sukcesu każdego podmiotu gospodarczego²⁹. W obrębie tej kategorii największą wartość ujawnień (62,5%) przedstawiła najmniejsza spółka SEKO S.A., przy czym największa z nich, Indykpol S.A., zaledwie 23,4% ogólnej liczby jednostek w tej grupie.

Kolejną kategorię stanowią ujawnienia w zakresie analizy danych finansowych i niefinansowych (MA). Rozkład informacji w tej kategorii jest bardzo równomierny i stanowi 17,95% wszystkich jednostek tekstu. Największą ilość informacji stanowiły dane na temat zmian w pozycji finansowej (MA-FPOS) oraz we wskaźnikach (MA-RAT) i pozostałych informacjach (MA-OTH), które nie zostały przyporządkowane do wskazanych kategorii.

Najmniejszą liczbę ujawnień stanowiły informacje dotyczące zmian technologicznych (MA-TECH), zmian w płynności i elastyczności finansowej (MA-LIQ) oraz zmian w rentowności spółki (MA-PROF).

Czwartą w kolejności kategorię (12,39% wszystkich jednostek tekstu w grupie polskich spółek) stanowią informacje dotyczące wpływu otoczenia przedsiębiorstwa na jednostkę. Chociaż przyporządkowano informacje do wszystkich kategorii, ich ilość jest stosunkowo niewielka. Najwięcej jednostek tekstu wyszczególniono w sprawozdaniu z działalności największej spółki Indykpol S.A., natomiast spółka Ambra S.A. nie wykazała żadnych informacji charakteryzujących otoczenie przedsiębiorstwa. Siła przetargowa klientów (IS-CUS) stanowi 65,52% jednostek tekstu, natomiast najmniejsza podkategoria – siła przetargowa konkurencji stanowi jedynie 6,9% jednostek tekstu tej kategorii. Przedsiębiorstwa w ogóle nie analizowały struktury otoczenia. Zasadniczo przekazywano informacje dotyczące identyfikacji głównych klientów oraz dostawców, bez szczegółowego pomiaru siły przetargowej i natężenia konkurencji.

Ostatnia kategoria określająca główne cele i strategię (BOS) stanowi 7,69% ogólnej liczby jednostek tekstu w badanej grupie. W badaniu najwięcej jednostek wyszczególniono w podkategorii podstawowe strategię osiągnięcia celów (BOS-STRAT), która stanowiła 88,89%

²⁹ A. Niemiec, *Kluczowe czynniki sukcesu jako podstawa konstrukcji systemu pomiaru dokonań*, w: *System pomiaru dokonań przedsiębiorstw*, red. A. Niemiec, CeDeWu, Warszawa 2016, s. 61–75.

informacji w tej kategorii. Jednostki niechętnie informują o swoich celach i strategiach w sprawozdaniu z działalności. Firmą, która udzieliła najwięcej informacji w tej kategorii, jest spółka SEKO S.A., najmniejsza ze wszystkich badanych. Natomiast największa ze spółek, firma Indykpol S.A. udzieliła najmniej informacji o charakterze strategicznym.

Uogólniając wyniki przeprowadzonego badania, można stwierdzić, że największy procent ujawnień dotyczył środowiska naturalnego oraz natury i przyczyn każdego ryzyka (11,97%). W dalszej kolejności znalazły się informacje dotyczące: siły przetargowej klientów (8,12%), pracowników (7,26%), podstawowych strategii realizacji celów oraz działań i planów niezbędnych do osiągnięcia głównych celów i strategii biznesowej (6,84%). Można więc wnioskować, że treść sprawozdania z działalności ewoluuje zgodnie z oczekiwaniami interesariuszy.

Opinie o zakresie ujawniania informacji niefinansowych przez polskie przedsiębiorstwa można uzupełnić o wyniki badania raportów zrównoważonych, a więc tych towarzyszących zarządzaniu zintegrowanemu. W większości przypadków badania te przedstawiają rozważania teoretyczne³⁰. Wyniki badań empirycznych prezentują B. Beck-Gaik, B. Rymkiewicz, D. Garstecki³¹ oraz M. Raulinajtys-Grzybek i G.K. Świdarska³². Te dwie ostatnie autorki, weryfikując wypracowane narzędzie badawcze do wstępnej oceny celów określonych przez IIRC związanych z zakresem informacji i ich prezentacją, przedstawiły dwa *case study* raportów zintegrowanych spółek Lotos i Orlen za 2015 r. Analiza treści obu raportów wypadła bardzo korzystnie.

³⁰ J. Krasodomska, *Zintegrowana sprawozdawczość spółek w 2020 roku*, „Zeszyty Teoretyczne Rachunkowości” 2012, t. 66(122), s. 101–110; M. Sobczyk, *Podstawy teoretyczne koncepcji zintegrowanego raportowania*, „Studia i Prace Kolegium Zarządzania i Finansów” 2013, nr 130, s. 155–167; D. Garstecki, *Raportowanie zintegrowane w teorii oraz praktyce polskich spółek*, w: *Współczesne uwarunkowania sprawozdawczości i rewizji finansowej*, red. J. Krasodomska, K. Świetla, Wydawnictwo UE w Krakowie, Kraków 2015, s. 129–143; B. Zyznarska-Dworcak, *Wiarygodność raportowania zintegrowanego w świetle strategiczno-informacyjnego paradygmatu rachunkowości*, „Studia Oeconomica Posnaniensia” 2015, nr 3(1), s. 191–204; E. Walińska, *Zintegrowany raport – początek końca sprawozdania finansowego?*, „Zeszyty Teoretyczne Rachunkowości” 2015, t. 82(138), s. 151–165; J. Krasodomska, *Sprawozdawczość zintegrowana jako nowy obszar badań naukowych w rachunkowości*, „Zeszyty Teoretyczne Rachunkowości” 2015, t. 82(138), s. 77–92; E. Walińska, B. Bek-Gaik, J. Gad, B. Rymkiewicz, *Sprawozdawczość przedsiębiorstwa jako narzędzie komunikacji z otoczeniem. Wymiar finansowy i niefinansowy*, Wydawnictwo UE, Łódź 2015; B. Bek-Gaik, *Sprawozdawczość zintegrowana – wybrane problemy*, w: *Rachunkowość w zarządzaniu jednostkami gospodarczymi*, „Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego, Finanse, Rynki Finansowe, Ubezpieczenia” 2015, nr 77, s. 479–491; G.K. Świdarska, B. Bek-Gaik, *Dokąd zmierza raportowanie biznesowe?*, „Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach” 2016, nr 274, s. 7–16; M. Remlein, *Koszty i korzyści prezentowania dokonań przedsiębiorstwa społecznie odpowiedzialnego w zintegrowanym sprawozdaniu*, „Zeszyty Naukowe Politechniki Częstochowskiej. Zarządzanie” 2016, nr 23, t. 2, s. 51–59, za: B. Bek-Gaik, *Sprawozdawczość zintegrowana – przegląd badań*, „Zeszyty Teoretyczne Rachunkowości” 2016, t. 92(148), s. 16–18.

³¹ B. Bek-Gaik, B. Rymkiewicz, *Sprawozdawczość zintegrowana w praktyce polskich spółek giełdowych*, w: *Sprawozdawczość i rewizja finansowa: uwarunkowania ekonomiczne, społeczne i regulacyjne*, red. B. Micherda, Wydawnictwo UE w Krakowie, Kraków 2015, s. 60–83; B. Bek-Gaik, B. Rymkiewicz, *Tendencje rozwoju sprawozdawczości zintegrowanej w praktyce polskich spółek giełdowych*, „Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego, Finanse. Rynki Finansowe. Ubezpieczenia” 2016, nr 1(79), s. 767–785; D. Garstecki, *Raportowanie...*, op.cit., s. 129–143; D. Garstecki, *Zakres ujawnianych informacji finansowych w raporcie zintegrowanym wybranych przedsiębiorstw*, „Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego, Finanse. Rynki Finansowe. Ubezpieczenia” 2015, nr 77(873), s. 503–512, za: B. Bek-Gaik, *Sprawozdawczość zintegrowana – przegląd badań...*, op.cit., s. 16–18.

³² M. Raulinajtys-Grzybek, G.K. Świdarska, *Practical Use of the Integrated Reporting Framework – an Analysis of the Content of Integrated Reports of Selected Companies*, „Zeszyty Teoretyczne Rachunkowości” 2017, t. 94(150), s. 109–129.

W raporcie Orlenu S.A. tylko częściowo przedstawiono model biznesu. Więcej mankamentów stwierdzono w raporcie Lotos S.A. Zabrakło m.in. opisanych kompetencji poszczególnych organów, przedstawienia zagrożeń w odniesieniu do modelu biznesu. Częściowo tylko opisano najistotniejsze segmenty działalności, model biznesu i zagrożenia dotyczące strategii.

Równie pozytywnie wypada ocena zgodności zakresu raportowania zintegrowanego z zasadami przewodnimi. W raporcie Orlen S.A. wystąpiły tylko dwie niezgodności i dotyczą one braku ujawnień odnośnie do wyjaśnienia wpływu zdarzeń występujących w przeszłości na bieżącą sytuację oraz unikania powtórzeń w raporcie. Gorzej wypadł raport Lotos S.A. Wśród niezgodności najwięcej dotyczy zasady spójności, a w tym dotyczących połączenia kapitałów z modelem biznesu, związku ryzyka z modelem biznesu i strategią, przedstawienia w sprawozdaniu finansowym najbardziej znaczących wydarzeń oraz odzwierciedlenia relacji pomiędzy danymi finansowymi a modelem biznesu. Nie uniknięto też powtórzeń w raporcie i tylko częściowo prezentowano strategię na następne okresy.

Diagnozę zakresu raportowania niefinansowego przedsiębiorstw polskich dobrze uzupełniają też wyniki badania SEG. Analiza GES Risk Rating® opiera się na międzynarodowych normach dotyczących zrównoważonego rozwoju w połączeniu z Zasadami Odpowiedzialnego Inwestowania (PRI). Polega ona na ocenie systemu zarządzania środowiskiem (E), społeczną odpowiedzialnością (S) oraz ładem korporacyjnym firm (G). GES Risk Rating® ocenia zarówno stopień przygotowania firm (poprzez systemy zarządzania itp.), jak i ich osiągnięcia, za pomocą wymienionych niżej kryteriów i podkryteriów.

1. Środowisko:

- a) przygotowanie: organizacja i procedury, polityka i programy, zewnętrzna weryfikacja, raportowanie środowiskowe, ocena dostawców,
- b) wyniki: gazy cieplarniane, zużycie energii, zużycie wody, podróże służbowe, rekultywacja, rozwój projektów, niebezpieczne odpady, emisje do powietrza + 8 dodatkowych kryteriów.

2. Społeczeństwo:

- a) pracownicy: dyskryminacja, wolność zrzeszania się, BHP, godziny pracy i wynagrodzenie + 5 dodatkowych kryteriów,
- b) społeczności: korzystanie z ochrony, korupcja + 2 dodatkowe kryteria,
- c) dostawcy: Kodeks Postępowania, system zarządzania, ocena postępów.

3. Ład korporacyjny:

- a) zarząd i kontrola: Komitet Audytu / Komisja ds. Wynagrodzeń / Komisja nominacyjna, skład rady nadzorczej i niezależność jej członków, różnorodność,
- b) prawa udziałowców: równe prawo głosu, przejrzystość struktury własnościowej,
- c) przejrzystość i system wynagradzania: wynagrodzenie firm audytorskich, wynagrodzenie prezesa, raportowanie³³.

---

³³ *Metodologia GES Risk Rating*, w: *Budowanie wartości spółki poprzez raportowanie danych pozafinansowych ESG*, Stowarzyszenie Emitentów Giełdowych, Warszawa 2012, s. 11.

Syntetyczne wyniki badania prowadzonego zgodnie z przyjętą metodą w latach 2012–2016 przedstawiono w tabeli 4.

Tabela 4. Procentowy podział spółek ze względu na otrzymaną ocenę ogólną w każdej z trzech kategorii ESG

Treść	2012	2013	2014	2015	2016
Próba badawcza	831	863	897	143	483
Zarządzanie środowiskiem					
Dominanta w %	83,3	82,2	81,2	38,4	66,0
Ocena stanu w skali a, a-, b+, b, b-, c+, c	c	c	c	c+	C
Odpowiedzialność społeczna					
Dominanta w %	93,0	91,7	88,3	56,6	73,3
Ocena stanu w skali a, a-, b+, b, b-, c+, c	c	c	c	c	C
Ład korporacyjny					
Dominanta w %	43,0	52,9	53,4	46,1	43,9
Ocena stanu w skali a, a-, b+, b, b-, c+, c	b	b	b	b+	b+

Źródło: opracowanie własne na podstawie: M. Kostrzewa, *Ranking – wyniki analizy ESG spółek w Polsce*, w: *Budowanie wartości spółki poprzez raportowanie danych pozafinansowych ESG*, red. R. Sroka, Stowarzyszenie Emitentów Giełdowych, Warszawa 2012, s. 13; M. Kostrzewa, *Wyniki analizy ESG spółek giełdowych w Polsce*, w: *Analiza ESG Spółek w Polsce – Transparentność w obszarze ESG jako element przewagi konkurencyjnej spółki giełdowej*, red. R. Sroka, Stowarzyszenie Emitentów Giełdowych, Warszawa 2013, s. 10; M. Kostrzewa, *Stan raportowania danych ESG na podstawie wyników III edycji projektu Raportowanie danych niefinansowych ESG, a odpowiedzialne inwestowanie. Przewodnik dla spółek i inwestorów*, red. R. Sroka, Stowarzyszenie Emitentów Giełdowych, Warszawa 2014, s. 9; P. Sergeto, K. Burger, M. Pitura, *Raportowanie niefinansowe spółek giełdowych w 2016 roku*, w: *Raportowanie niefinansowe. Wartość dla spółek i inwestorów*, red. R. Sroka, Stowarzyszenie Emitentów Giełdowych, Warszawa 2016, s. 13; dane wewnętrzne SEG za 2015 r.

Jak wynika z przedstawionych w tabeli 4 danych, ocena stanu raportowania niefinansowego przez polskie spółki ogólnie jest niska, dominuje ocena c, zwłaszcza w zakresie odpowiedzialności społecznej i zarządzania środowiskiem (też c+ wskazówki na istnienie strategii firmy). Najlepsza sytuacja ma miejsce w zakresie raportowania ładu korporacyjnego. Spółki raportują politykę, program lub politykę oraz system zarządzania (b), a w ostatnich latach politykę, program i system zarządzania (b+). Badanie przeprowadzone cyklicznie pozwala również ocenić występujące tendencje, a te nie są już tak pesymistyczne. Zmniejsza się udział spółek w dominującej grupie spółek c.

5. Podsumowanie

Podjęta wielokierunkowa ocena zakresu ujawniania informacji niefinansowych przez przedsiębiorstwa w Polsce wskazuje na istotny postęp w tym zakresie. Przedstawione *case study* w ramach badań własnych treści podstawowego raportu, jakim jest sprawozdanie z działalności, potwierdza dążenie do zaspokojenia potrzeb informacyjnych interesariuszy. Wysoką zgodnością treści i zachowania zasad raportowania zintegrowanego charakteryzowały się

też raporty Orlen S.A. oraz Lotos S.A. Postęp obserwuje się też w badaniach SEG, chociaż ogólna ocena jest niska. Oznacza to, że istnieje przestrzeń do doskonalenia treści raportów. Coraz większa akceptacja zasad zrównoważonego rozwoju, wprowadzenie szerszego obowiązku raportowania, popularyzacja rozwiązań w zakresie sporządzania raportów, standardów raportowania oraz wypracowanie metod i przeprowadzanie ocen raportów to czynniki, które z całą pewnością zmniejszą występującą lukę informacyjną i przyczynią się do zwiększenia zaufania do biznesu, zwiększenia wartości przedsiębiorstw głównie w wyniku maksymalizacji czynników niematerialnych, podejmowania lepszych decyzji inwestycyjnych, minimalizacji ryzyka inwestycyjnego. Ważne jest zwiększenie wiarygodności danych, w tym głównie prospektywnych, zapewnienie spójności i kompletności prezentowanych treści, identyfikacja i zaangażowanie głównych interesariuszy.

Bibliografia

Dokumenty prawne

1. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/95/UE z dnia 22 października 2014, Dz.U. UE z 15.11.2014, L 330/1.
2. Ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości, tekst jednolity Dz.U. z 2017 r., poz. 2342.
3. Komunikat Nr 4 Ministra Finansów z dnia 30 kwietnia 2014 r. w sprawie ogłoszenia uchwały Komitetu Standardów Rachunkowości w sprawie przyjęcia Krajowego Standardu Rachunkowości Nr 9 „Sprawozdanie z działalności” w Dzienniku Urzędowym Ministra Finansów 15 maja 2014, poz. 17.
4. IFRS Practice Statement, *Management Commentary. A framework for presentation*, IFRS, December 2010.

Wydawnictwa zwarte

1. Beattie V., McInnes B., Fearnley S., *Narrative Reporting by Listed UK Companies: A Comparative Within-Sector Topic Analysis*, University of Stirling, Stirling 2002.
2. Bek-Gaik B., *Sprawozdawczość zintegrowana – wybrane problemy*, „Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego, Finanse, Rynki Finansowe, Ubezpieczenia” 2015, nr 77.
3. Bek-Gaik B., *Sprawozdawczość zintegrowana – przegląd badań*, „Zeszyty Teoretyczne Rachunkowości” 2017, t. 92(148).
4. Bek-Gaik B., Rymkiewicz B., *Sprawozdawczość zintegrowana w praktyce polskich spółek giełdowych*, w: *Sprawozdawczość i rewizja finansowa: uwarunkowania ekonomiczne, społeczne i regulacyjne*, red. B. Micherda, Wydawnictwo UE w Krakowie, Kraków 2015.
5. Bek-Gaik B., Rymkiewicz B., *Tendencje rozwoju sprawozdawczości zintegrowanej w praktyce polskich spółek giełdowych*, „Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego, Finanse, Rynki Finansowe, Ubezpieczenia” 2016, nr 1(79).

6. Garstecki D., *Raportowanie zintegrowane w teorii oraz praktyce polskich spółek*, w: *Współczesne uwarunkowania sprawozdawczości i rewizji finansowej*, red. J. Krasodomska, K. Świetla, Wydawnictwo UE w Krakowie, Kraków 2015.
7. Garstecki D., *Zakres ujawnianych informacji finansowych w raporcie zintegrowanym wybranych przedsiębiorstw*, „Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego, Finanse. Rynki finansowe. Ubezpieczenia” 2015, nr 77(873).
8. Kostrzewa M., *Ranking – wyniki analizy ESG spółek w Polsce*, w: *Budowanie wartości spółki poprzez raportowanie danych pozafinansowych ESG*, red. R. Sroka, Stowarzyszenie Emitentów Giełdowych, Warszawa 2012.
9. Kostrzewa M., *Wyniki analizy ESG spółek giełdowych w Polsce*, w: *Analiza ESG Spółek w Polsce – Transparentność w obszarze ESG jako element przewagi konkurencyjnej spółki giełdowej*, red. R. Sroka, Stowarzyszenie Emitentów Giełdowych, Warszawa 2013.
10. Kostrzewa M., *Stan raportowania danych ESG na podstawie wyników III edycji projektu Raportowanie danych niefinansowych ESG, a odpowiedzialne inwestowanie. Przewodnik dla spółek i inwestorów*, red. R. Sroka, Stowarzyszenie Emitentów Giełdowych, Warszawa 2014.
11. Krasodomska J., *Zintegrowana sprawozdawczość spółek w 2020 roku*, „Zeszyty Teoretyczne Rachunkowości” 2012, t. 66(122).
12. Krasodomska J., *Informacja niefinansowa w sprawozdawczości spółek*, Wydawnictwo UE w Krakowie, Kraków 2014.
13. Krasodomska J., *Sprawozdawczość zintegrowana jako nowy obszar badań naukowych w rachunkowości*, „Zeszyty Teoretyczne Rachunkowości” 2015, t. 82(138).
14. *Metodologia GES Risk Rating*, w: *Budowanie wartości spółki poprzez raportowanie danych pozafinansowych ESG*, Stowarzyszenie Emitentów Giełdowych, Warszawa 2012.
15. Mućko P., *Koncepcja zmian w sprawozdawczości finansowej spółek publicznych*, Wydawnictwo Naukowe US, Szczecin 2008.
16. Mućko P., *Atrybuty sprawozdania z działalności na tle sprawozdania finansowego*, „Zeszyty Teoretyczne Rachunkowości” 2012, nr 66.
17. Mućko P., Hońko S., *Sprawozdanie z działalności – raport z pogranicza rachunkowości*, „Rachunkowość” 2013, nr 10.
18. Niemiec A., *Kluczowe czynniki sukcesu jako podstawa konstrukcji systemu pomiaru dokonań przedsiębiorstwa*, w: *System pomiaru dokonań przedsiębiorstw*, red. A. Niemiec, CeDeWu, Warszawa 2016.
19. Raulinajtys-Grzybek M., Świdorska G.K., *Practical Use of the Integrated Reporting Framework – an Analysis of the Content of Integrated Reports of Selected Companies*, „Zeszyty Teoretyczne Rachunkowości” 2017, t. 94(150).
20. Remlein M., *Koszty i korzyści prezentowania dokonań przedsiębiorstwa społecznie odpowiedzialnego w zintegrowanym sprawozdaniu*, „Zeszyty Naukowe Politechniki Częstochowskiej. Zarządzanie” 2016, nr 23, t. 2.
21. Sergeto P., Burger K., Pitura M., *Raportowanie niefinansowe spółek giełdowych w 2016 roku*, w: *Raportowanie niefinansowe. Wartość dla spółek i inwestorów*, red. R. Sroka, Stowarzyszenie Emitentów Giełdowych, Warszawa 2016.

22. Skoczylas W., *Pomiędzy Shareholder Value a Stakeholder Value*, w: *Strategie i determinanty wzrostu wartości przedsiębiorstwa*, red. E. Urbańczyk, „Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego nr 685, Finanse. Rynki Finansowe. Ubezpieczenia” nr 46, Szczecin 2011.
23. Smith S.S., *Accounting: Evolving for an Integrated Future*, „Journal of Accounting, Finance & Management Strategy” 2015, vol. 10, nr 1.
24. Sobczyk M., *Podstawy teoretyczne koncepcji zintegrowanego raportowania*, „Studia i Prace Kolegium Zarządzania i Finansów” 2013, nr 130.
25. Świdarska G.K., Bek-Gaik B., *Dokąd zmierza raportowanie biznesowe?*, „Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach” 2016, nr 274.
26. Walińska E., *Zintegrowany raport – początek końca sprawozdania finansowego?*, „Zeszyty Teoretyczne Rachunkowości” 2015, t. 82(138).
27. Walińska E., Bek-Gaik B., Gad J., Rymkiewicz B., *Sprawozdawczość przedsiębiorstwa jako narzędzie komunikacji z otoczeniem. Wymiar finansowy i niefinansowy*, Wydawnictwo UŁ, Łódź 2015.
28. Walińska E., Gad J., *Kluczowe narzędzia raportowania korporacyjnego w praktyce polskiego rynku kapitałowego – analiza przypadków*, „Zeszyty Teoretyczne Rachunkowości” 2017, t. 92(148).
29. Zysnarska-Dworczak B., *Wiarygodność raportowania zintegrowanego w świetle strategiczno-informacyjnego paradygmatu rachunkowości*, „Studia Oeconomica Posnaniensia” 2015, nr 3(1).

Materiały internetowe

1. Lesman U., *Megatrendy, które zmienią świat*, <http://www.rp.pl/arttykul/1195049-Megatrendy--ktore-zmienia-swiat.html>
2. Skonsolidowany raport roczny obejmujący okres od 1 lipca 2014 r. do 30 czerwca 2015 r. sporządzony według Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej, www.ambra.com.pl
3. Sprawozdanie Zarządu Spółki z działalności Indykpol S.A. w 2014 roku, www.indykpol.pl
4. Sprawozdanie Zarządu z Działalności Spółki SEKO S.A. w 2014 r., www.sekosa.pl
5. The International Framework, <http://integratedreporting.org/wp-content/uploads/2013/12/13-12-08-THE-INTERNATIONAL-IR-FRAMEWORK-2-1.pdf>

Diagnosis of the Scope of Non-Financial Information Disclosure by Polish Companies

---

Summary

To diagnose the scope of disclosure of non-financial information by Polish companies the authors conducted their research using the assumptions of the model of V. Beattie, B. McInnes and S. Fearnley. The research focused on the information context of the basic and most commonly used narrative report, i.e. a performance report (made by three companies in the food sector). The obtained results are referred to the research done by other authors in the area of analysis of content begun in the practice of Polish integrated reports and selected aspects of the systematically conducted SEG research using GES Risk Rating®. The analysis of case studies allowed for a positive assessment of the presented contents and the compliance of integrated reports with superior principles. There is a different picture resulting from the SEG research. A group of companies with low-grade c is dominating, especially with regard to the reporting on the environment and social responsibility. It should be noted however that the number of companies in this group is systematically declining.

Keywords: sustainable development, non-financial reporting
